

კატეგორია: 2.5 სოციალური მეცნიერებები

ახალგაზრდობის საკითხების გაშუქება ქართულ ლოკალურ მედიაში

მარიამ მარღია

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, მასობრივი კომუნიკაციის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის დოქტორანტი ელ. ფოსტა: mariam.margia@ciu.edu.ge

აბსტრაქტი

მედია ადამიანთა ცნობიერებაზე, საზოგადოებრივი აზრის ჩამოყალიბებასა და ტრანსფორმაციაზე დიდ ზეგავლენას ახდენს. სწორედ ამ შესაძლებლობების გამო მოიხსენიებენ მას „მეოთხე ხელისუფლებად“. საქართველოში მრავალფეროვანი მედიაგარემოა. ფუნქციონირებს როგორც სატელევიზიო არხები, ასევე საინფორმაციო სააგენტოები, ბეჭდური მედია, რადიო და ა.შ თუმცა, ქვეყანაში განსაკუთრებული პოპულარობითა და ფინანსური და მატერიალური უზრუნველყოფით მაინც ცენტრალური (დედაქალაქის) მედიასაშუალებები სარგებლობენ.

განვითარებულ ქვეყნებში ლოკალური მედია კონკრეტული რეგიონის და, ზოგადად, მედიასივრცის ძლიერი რგოლია. საქართველოში რეგიონული პრესა და ტელევიზიები ბიუჯეტის სიმცირესა და კვალიფიციური კადრების დეფიციტს განიცდიან. მათი რეიტინგი დაბალია. რეგიონული მედიის ინერტულობის ფონზე იკლებს ახალგაზრდების ინტერესი მათ მიმართ. ამ ყველაფრის გამო საზოგადოების ნაწილი მიიჩნევს, რომ რეგიონულ მედიას არ ჰყავს მაყურებელი და მისი არსებობა ან არარსებობა არაფერს ცვლის. რეალურად კი ლოკალურ მედიას აქვს საკმარისი ინფორმაციული რესურსი იმისთვის, რომ კონკრეტული რეგიონისა თუ მუნიციპალიტეტის საინფორმაციო ველი შეითვისოს. ახალგაზრდების დაინტერესება ლოკალური მედიით კი, უპირველესად, მასობრივი კომუნიკაციის რეგიონული საშუალებების შენარჩუნებისა და განვითარების საწინდარია.

საკვანძო სიტყვები: მედია, ლოკალური მედია, რეგიონული მედია, ახალგაზრდული მედია.

რეგიონული მედიის დაბალი რეიტინგის ფონზე განსაკუთრებით საინტერესოა, რა სახის მედიაპროდუქტს სთავაზობენ ქართული რეგიონული მედიასაშუალებები აუდიტორიას. რა შუქდება, როგორ და რა ინტენსივობით და ა.შ. ქართული ლოკალური მედიის კონტენტის შესახებ ნაშრომები და კვლევები მრავლად არ გვხვდება. ის დღეს ბიუჯეტის სიმცირის გამო მრავალფეროვან და ძვირადღირებულ შოუებსა და გადაცემებს ვერ სთავაზობს მაყურებელს. შესაძლოა მათ მიერ წარმოებული კონტენტის მეცნიერულად გააზრებით მკვლევართა ნაკლებად დაინტერესებაც ამ გარემოებით იყოს გამოწვეული. წინამდებარე სტატია მიმოხილვითი ხასიათისაა. მისი მიზანია გამოკვეთოს ხსენებულ თემასთან დაკავშირებით სამეცნიერო აქტივობათა აუცილებლობა, ხოლო უკვე არსებული ნაშრომები მიმოიხილოს მათი რელევანტურობისა და საკითხის გარშემო შექმნილი და შექმნილი ახალი ცოდნის საჭიროებებთან შესაბამისობის კვალობაზე. სტატიაზე მუშაობისას გამოყენებულია კვლევის ორგვარი მეთოდი: მეორეული წყაროების ანალიზი და კონტენტ-ანალიზის მეთოდი. ორივე მათგანი მნიშვნელოვანი და საჭირო ხერხია კვლევის მიზნის მისაღწევად.

მეორეული წყაროების ანალიზი საჭიროა თემის გარშემო უკვე არსებულ მასალათა გასააზრებლად. თემაზე მომუშავე სხვადასხვა მკვლევართა მიგნებებისა და ნააზრევის დასაჯგუფებლად და შესადარებლად, ახალი ცოდნის საილუსტრაციოდ და ა.შ. სტატიაში მეორეულ წყაროებად წარმოდგენილია: კვლევები, ანგარიშები, სამეცნიერო სტატიები და დისერტაციები. ხოლო კონტენტ-ანალიზი უზრუნველყოფს წარმოდგენილი სტატიისთვის გაანალიზებული წყაროების მნიშვნელობის, ხარისხისა და რელევანტურობის დადგენას.

რესურსების მოძიებაში დაგვეხმარა შემდეგი სამეცნიერო ბაზები: EBSCO Publishing, Cambridge University Press, Academia.edu, web of science, scopus, Google Scholar და Google Books.

ქართული რეგიონული მედიის მიმართულებით კვლევები, სამეცნიერო სტატიები და სახელმძღვანელოები დეფიციტურია. ამ საკითხზე დაწერილი მონოგრაფიებიც იშვიათობაა. შესაბამისად, სტატიაში განხილულია ამ დროისთვის არსებული და ხელმისაწვდომი სამეცნიერო ლიტერატურა. ქართული რეგიონული მედიაზე კვლევები 2005-2016 წლებით თარიღდება. მათი უდიდესი ნაწილი მიმოხილვითი ხასიათისაა და მასალათა ზოგადი აღწერილობით შემოიფარგლება.

2007 წლით დათარიღებულ კვლევაში „**გაზეთები დედაქალაქს გარეთ**“ (მალხაზ სალდაძე & გიორგი შუბითიძე 2007) ქართული რეგიონული მედიის ზოგადი სურათი და ანალიზია გადმოცემული. ნაშრომში სათითაოდაა განხილული საქართველოს შემდეგი რეგიონები: იმერეთი, სამცხე-ჯავახეთი, ქვემო ქართლი, შიდა ქართლი, კახეთი, აჭარა და სამეგრელო-ზემო სვანეთი. შესავალში კი გამოტანილია კვლევის ძირითადი მიგნებები, რომლებიც გამოკვეთილი პრობლემებისა და საკვლევო ობიექტების წინაშე არსებული გამოწვევების განხილვას წარმოადგენს.

ნაშრომში რეგიონები შერჩეულია გარკვეული სპეციფიკით - როგორც მის აღწერაში ვკითხულობთ: 2004 წელს ომისა და მშვიდობის გაშუქების ინსტიტუტმა საქართველოში რეგიონული მედიის განვითარებისა და საზოგადოებრივი ანგარიშვალდებულების პროექტის ფარგლებში ლოკალური ბეჭდური მედიის განვითარების მიზნით ოთხი გაზეთი შეარჩია და ფინანსურად დაეხმარა: გაზეთი „სპექტრი“ (გურჯაანი, კახეთის რეგიონი), გაზეთი „ახალი გაზეთი“ (ქუთაისი, იმერეთის რეგიონი), გაზეთი „ხალხის გაზეთი“ (გორი, შიდა ქართლის რეგიონი) და გაზეთი „ბათუმელები“ (ბათუმი, აჭარის რეგიონი). ამავე პროექტის ფარგლებში დაარსდა გაზეთი „სამხრეთის კარიბჭე“, რომელიც დღემდე ფუნქციონირებს სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში. („გაზეთები დედაქალაქის გარეთ: რა ზემოქმედება მოახდინა საერთაშორისო დახმარებამ ბეჭდვით მედიაზე საქართველოს რეგიონებში“ 2007). პროექტის დასრულების შემდეგ კი აღნიშნული ანგარიში გამოქვეყნდა, სადაც განხილულია ჩამოთვლილ რეგიონებში შერჩეული გაზეთების განვითარების ტენდენციები და ცვლილებები მხარდაჭერის მიღების შემდეგ. კონტრასტის დასანახად და ფინანსური რესურსის აუცილებლობის გასააზრებლად ანგარიშში საუბარია სამეგრელო-ზემო სვანეთისა და ქვემო ქართლის მედიაზეც. მათ პროექტის ფარგლებში დაფინანსება არ მიუღიათ.

კვლევის ერთ-ერთ მიგნებად გამოტანილია, რომ დაფინანსების მიღების შემდეგ გაზეთების („ახალი გაზეთი“, „ხალხის გაზეთი“, „ბათუმელები“, „სპექტრი“) ცნობადობა, პოპულარობა და ნდობის ხარისხი ამაღლდა. რაც ერთგვარი სიგნალი უნდა იყოს, რომ ბიუჯეტის სიმცირე რეგიონულ მედიასაშუალებებს არ აძლევთ შესაძლებლობას სრულყოფილად წარუდგინონ თავიანთი მედიაპროდუქტი ფართო საზოგადოებას. ასევე, კვლევის ერთ-ერთი მთავარი მიგნება იყო ჟურნალისტებისთვის მათი სამუშაო თემატიკის დარგობრივი გამიჯვნა-გადანაწილების დადებითი მხარეების წარმოჩენა. ამან გააუმჯობესა მედიაკონტენტი, ასევე გაუიოლა მუშაობა რედაქციის თითოეულ თანამშრომელს. დაფინანსებამდე მედიასაშუალებას არ ჰქონდა საკმარისი ადამიანური რესურსი იმისთვის, რომ ჟურნალისტებს აერჩიათ ვიწრო თემატიკა და ემუშავათ ისეთ საკითხებზე, რაშიც მეტად ერკვეოდნენ, ჰქონდათ გამოცდილება ან სპეციალური განათლება, მათ უწევდათ ნებისმიერი საკითხის გაშუქება. ბუნებრივია, კრიმინალი, კულტურა, განათლება, ბავშვთა საკითხები, პოლიტიკა და ა.შ. სხვადასხვა ხასიათის თემატიკა და ნებისმიერ ჟურნალისტს ყველა ჩამოთვლილი საკითხის პროფესიონალურად დამუშავება არ შეუძლია. რადგანაც ცოდნასთან ერთად დროის ფაქტორიც გასათვალისწინებელია. მიდგომამ – ცალკეულ ჟურნალისტს კონკრეტული მიმართულებით ემუშავა, მასალათა პროფესიონალური გაშუქების დონე აწია.

ამგვარი მიგნებები ანგარიშში მრავლადაა გაწერილი. მათ შორის, გამოცემების ტირაჟის ზრდა, შემოსავლების მატება, ცნობადობისა და სანდოობის ხარისხის ამაღლება და რეკლამის დამკვეთთა რაოდენობის ზრდა მნიშვნელოვან ადგილს იკავებს. ანგარიში შესაძლებლობას აძლევს მკითხველს დააკვირდეს დაფინანსების მიღების შემდეგ მედიაგამოცემების განვითარების ეტაპებს და შეადაროს ის სამეგრელო-ზემო სვანეთისა და ქვემო ქართლის რეგიონების გამოცემებს, რომელთაც დაფინანსება არ მიუღიათ და ამ მხრივ საზრუნავი ისევ ჰქონდათ. კვლევაში რეგიონებს შორის კონტრასტის დანახვა მარტივია.

შემდეგი ნაშრომი, მშვიდობის, დემოკრატიისა და განვითარების კავკასიური ინსტიტუტის 2005 წლის კვლევა სახელწოდებით - „საქართველოს რეგიონული მედია - რუკა“ (მაღხაზო სალდაძე & გიორგი შუბითიძე 2005). კვლევის მიზანი საქართველოს რეგიონებში მედიის მდგომარეობის ზოგადი შესწავლა და ქართული რეგიონული ბეჭდური მედიის ფინანსური მხარდაჭერა იყო. აღნიშნული კვლევა პროექტის „საქართველოში რეგიონული მედიის განვითარება და საზოგადოებრივი ანგარიშვალდებულება“ ნაწილია. კვლევა საქართველოს რეგიონების მასშტაბით ორ ეტაპად ჩატარდა. პირველ ეტაპზე, 2003 წელს, დონორმა ორგანიზაციებმა ქართული რეგიონული მედიის მდგომარეობისა და საჭიროების შესახებ ზოგადი სურათის მისაღებად საქართველოს სხვადასხვა რეგიონის 15 ქალაქი შეარჩიეს: ახალქალაქი, ახალციხე, მარნეული, ბათუმი, ბოლნისი, თელავი, გორი, გურჯაანი, ზუგდიდი, ლანჩხუთი, ჩოხატაური, სენაკი, ფოთი, ქუთაისი და ხაშური. („საქართველოს რეგიონული მედია - რუკა“ 2005, გვ.5) კვლევის მეორე ეტაპი 2004 წლის აპრილიდან დაიწყო და უკვე საქართველოს მასშტაბით შეისწავლა რეგიონული მედიის მდგომარეობა. შედეგები 2005 წელს „საქართველოს რეგიონულ მედია - რუკაში“ გაერთიანდა.

კვლევის მიხედვით 2003-2005 წლებშიც ქართული რეგიონული ბეჭდური მედიის მთავარი გამოწვევა ფინანსური პრობლემები და არასაკმარისი ადამიანური რესურსი, პროფესიონალი ჟურნალისტების ნაკლებობა იყო. კვლევის შედეგებში გამოტანილია რამდენიმე თეზისი: ბეჭდურ მედიაში ტირაჟის რაოდენობა დამოკიდებულია რეგიონში არსებულ ზოგად ფონზე, მის სიდიდესა და ა.შ; რეგიონულ მაუწყებლებს კერძოდ, ტელევიზიებსა და რადიოებს განასხვავებს დაფარვის ზონის მოცულობა, საეთერო დროის ათვისების ხარისხი, გადაცემებისა და რეკლამების რაოდენობა და პერსონალურად საკუთარი პროდუქციის შექმნის შესაძლებლობა; კვლევაში აღნიშნულია, რომ მაუწყებლები, ხშირ შემთხვევაში, არა თუ სრულიად საქართველოს, არამედ იმ კონკრეტულ რეგიონსაც ვერ ფარავენ, სადაც მაუწყებლობენ. მათი დაფარვის ზონა მეზობელი სოფლებისა და ქალაქების ტერიტორიებით შემოიფარგლება, ხოლო პროგრამულ მრავალფეროვნებას რაც შეეხება, უმეტესად მაუწყებელთა ეთერი ცენტრალური არხების პროგრამებით ივსება.

კვლევაში კიდევ ერთი მთავარი პრობლემაა ხაზგასმული. ლოკალური მედიის მნიშვნელოვანი გამოწვევა ოპერატიულობის ნაკლებობაა. რეგიონებში არსებულ მედიასაშუალებებს საკადრო, ფინანსური და ტექნიკური პრობლემების გამო ძალიან უჭირთ მიმდინარე მოვლენების ოპერატიულად გაშუქება. ამიტომაც უძნელდებათ აუდიტორიას სწრაფად და დროში შეუზღუდავად მიაწოდონ ინფორმაცია. გარდა ჩამოთვლილი გამოწვევებისა, კვლევაში კიდევ უამრავი თანმხლები პრობლემაა ხაზგასმული. ნაშრომში საქართველოს რეგიონებში: სამცხე-ჯავახეთში, ქვემო ქართლში, კახეთში, სამეგრელო-ზემო სვანეთში, გურიაში, აჭარაში, რაჭა-ლეჩხუმსა და ქვემო სვანეთში, მცხეთა-მთიანეთში, შიდა ქართლსა და იმერეთში მომუშავე რეგიონული მედიაორგანიზაციები ცალ-ცალკეა წარმოდგენილი, რაც ერთგვარ ნიადაგს ქმნის თანამედროვე კვლევებისთვის.

განხილული ორი წყარო ქართული რეგიონული მედიით დაინტერესებულ პირთათვის ერთგვარ ისტორიულ წანამძღვრებს ქმნის. მათში გამოკვეთილი ძირითადი მიგნებების გათვალისწინებით წლების წინანდელი სურათის წარმოდგენაა შესაძლებელი. ამ ფონზე მარტივი შესადარებელია, როგორ შეიცვალა ან თუ შეიცვალა წლების განმავლობაში ლოკალური მედიის გამოწვევები საქართველოში. თუმცა აღსანიშნავია კვლევათა მიმოხილვითი ხასიათი. ისინი უფრო მეტად ზოგადია და ფოკუსირებულია მასშტაბურ პრობლემებზე, რაც იმ პერიოდში რეგიონული მედიის წინაშე იდგა.

შემდეგი ნაშრომი, რომელიც თემას ეხება, იკვლევს ქართულ რეგიონულ ტელევიზიებს, მათი ფორმირების ფაქტორებს პროგრამების ტიპოლოგიებსა და საეთერო ბაზეს. ცირა ხაბურძანიას დისერტაციაში **„საქართველოს რეგიონული ტელევიზიის ფორმირების ფაქტორები და პროგრამების ტიპოლოგია“** (ცირა ხაბურძანია 2011) განხილულია ქართული ლოკალური ტელემაუწყებლობის ჩამოყალიბებისა და ფორმირების ეტაპები. საუბარია სხვადასხვა ჟანრის პროგრამებისა და ახალი ამბების თავისებურებასა და სტრუქტურაზე. ნაშრომში ცალკე თავადაა გამოტანილი რეგიონული ტელევიზიისა და ხელისუფლების თემატიკა, სადაც ავტორი ყურადღებას ამახვილებს ტელევიზიების დამოუკიდებლობის მნიშვნელობასა და მათი ხელისუფლებისგან გამიჯვნის აუცილებლობაზე. მოჰყავს მაგალითები იმასთან დაკავშირებით, თუ როგორ იკვეთება კონკრეტული მედიასაშუალებებისა და ადგილობრივი თუ ცენტრალური ხელისუფლების წარმომადგენლების ინტერესები. მკვლევარი აღნიშნავს, რომ რეგიონული მედიასაშუალებების ფინანსური პრობლემები, სარეკლამო ბაზრისა და სპონსორების არარსებობა აიძულებს კიდევ მედიასაშუალებების გარკვეულ ნაწილს ლოიალური დამოკიდებულება ჩამოაყალიბოს ადგილობრივი ხელისუფლების მიმართ, რათა ფინანსური კეთილდღეობა შეინარჩუნოს. მკვლევარი აღნიშნავს, რომ ადგილობრივმა ხელისუფლებამაც კარგად გაიაზრა სატელევიზიო სივრცის სარგებლიანობა და მისი გამოყენების ეფექტიანობა საზოგადოებრივ აზრზე ზემოქმედებისთვის. ამიტომაც რეგიონებშიც ჩამოყალიბდა ერთგვარი პოლიტიზებული გარემო, რომელიც ადგილობრივი ხელისუფლების მიმართ ლოიალურად განწყობილ მედიასაშუალებებს შესაძლებლობას აძლევს მეტი „სიკეთებით“ ისარგებლოს, ხოლო ოპოზიციურად განწყობილ მაუწყებლებს პირიქით, ავიწროებს. (ცირა ხაბურძანია 2011, გვ. 101-102)

მკვლევარი ყურადღებას ამახვილებს რეგიონული მაუწყებლების მიერ ისეთი თემების გაშუქების პერიოდულობასა და სპეციფიკაზეც, რომელთა წამოწევაც ადგილობრივ ხელისუფლებას არ სურს და ერთგვარად ტაბუდადებულია. მას ჩამოთვლილი აქვს ისეთი საკვანძო საკითხები როგორებიცაა: ქვემო ქართლში ონკოლოგიური დაავადებების ზრდა, რთული ეკოლოგიური მდგომარეობა, ადგილობრივებს შორის ეთნიკურ ნიადაგზე წარმოქმნილი კონფლიქტები, ადგილობრივი მოსახლეობის სხვადასხვაგვარი პროტესტი, საბიუჯეტო თანხების ხარჯვის ერთგვარი მონიტორინგი, საზოგადოების ინფორმირება საკითხთან დაკავშირებით და ა.შ. მკვლევარი აღნიშნავს, რომ ჩამოთვლილი თემების გაშუქების მცდელობაც კი დიდ წინააღმდეგობას იწვევს და უამრავი დაბრკოლების

გადალახვა უწევს რეგიონულ მედიას, რაც, ხშირ შემთხვევაში, ისედაც შეზღუდული ფინანსური რესურსის კიდევ უფრო შემცირებას იწვევს. (ცირა ხაბურძანია 2011, გვ. 108-109)

აღნიშნულ მონოგრაფიაში მკვლევარის მიერ ნაშრომის ბოლოს გაცემული რეკომენდაციებით, კვლევის პროცესში აღმოჩენილი მიგნებებითა და ემპირიული ველის შესწავლით მკითხველს აქვს წლების წინ არსებული ზოგადი მდგომარეობის ანალიზი, რომელიც, თავის მხრივ, ეხმარება მიმდინარე მოვლენებთან პარალელების გავლენაში. ის საჭირო და მნიშვნელოვანი წყაროა საქართველოში რეგიონული ტელევიზიების ჩამოყალიბებისა და განვითარების ეტაპების აღსაწერად და თემით დაინტერესებული პირების ინფორმირებისთვის.

აღსანიშნავია, რომ ლოკალური მედიის მიმართ სკეპტიკურად განწყობილ ადამიანთა ამგვარი დამოკიდებულების კიდევ ერთი მიზეზი მისი აუდიტორიის სიმცირეა. ინტერნეტის განვითარებასთან ერთად მედიის გაციფრულებამ ახალგაზრდების ინფორმაციის მიღების მთავარ წყაროდ გაჯეტები გადააქცია. საკითხის განხილვისას ლოგიკურად იბადება კითხვა: რეგიონში მცხოვრები ახალგაზრდებისთვის ლოკალური მედია საინტერესო იქნება იმ ფონზე, როდესაც ამ უკანასკნელთ უმეტესად მექანიკური მაუწყებლობითა და საარქივო მასალებით უწევთ მუშაობა?! რას სთავაზობს თავად ლოკალური მედიაბაზარი აუდიტორიას?

თუმცა, რეგიონული მედიასაშუალებებისთვის მაღალი სტანდარტების მოთხოვნამდე საყურადღებოა მათი შეზღუდული რესურსები, რაც კონტენტის წარმოების შენელებას, დაბალ ხარისხსა და აუდიტორიის სხვადასხვა ასაკობრივი სეგმენტისთვის მნიშვნელოვანი მასალის წარმოების შეუძლებლობას იწვევს. ბუნებრივია, ცენტრალური ტელეარხები თუ ჟურნალ-გაზეთები კონკრეტული რეგიონისა და იქ მცხოვრები ახალგაზრდებისთვის საინტერესო თემების გაშუქებას დიდ დროს არ დაუთმობენ. მიზეზი სხვადასხვა მარკეტინგული თუ საინფორმაციო გათვლაა, მაგრამ ლოკალურ მედიას შეუძლია კონკრეტული რეგიონის საინფორმაციო ველის ათვისება და იქ მცხოვრები მოსახლეობისთვის ყველა საჭირო ინფორმაციის მიწოდება. მათთვის საგანმანათლებლო, საინფორმაციო თუ გასართობი მასალების შეთავაზება.

საქართველოში ახალგაზრდებისთვის პრობლემური და საინტერესო საკითხების დასადგენად რელევანტურია ავტორთა ჯგუფის მიერ შესრულებული კვლევის განხილვა, რომელიც ფრიდრიხ ებერტის ფონდის მიერაა დაფინანსებული. რატი შუბლამის, დავით სიჭინავასა და თამარ ხომტარიას უახლესი, 2023 წლის კვლევა - **„ახალგაზრდობის კვლევა დამოუკიდებელი საქართველოს თაობა: იმედებსა და გაურკვევლობას შორის“** (რატი შუბლამე & დავით სიჭინავა & თამარ ხომტარია 2023) წარმოაჩენს რა პრობლემები აწუხებს ახალგაზრდობას, რომელია მათთვის სენსიტიური და მნიშვნელოვანი საკითხები, რომელთა გაშუქებაც მხოლოდ დადებითად თუ იმოქმედებს პრობლემის მოგვარებაზე.

როგორც კვლევის შესავალ ნაწილში ვკითხულობთ, მისი მიზანი საქართველოში 14-29 წლის ახალგაზრდების დამოკიდებულებების, აღქმებისა და მოსაზრებების შესწავლა იყო. ხოლო მეთოდოლოგია შეიცავდა, როგორც რაოდენობრივი (გამოკითხვა), ისე თვისებრივი

კვლევის მეთოდებს (ფოკუს ჯგუფები). მის ფარგლებში 1206 რესპონდენტი გამოიკითხა, ხოლო ფოკუს ჯგუფებად 14-29 წლის აპლიკანტებისგან დაკომპლექტებული 4 კაციანი ჯგუფები შეირჩა. (რატი შუბლაძე & დავით სიჭინავა & თამარ ხოშტარია 2023, გვ. 15)

კვლევამ რამდენიმე კომპლექსური და მნიშვნელოვანი გარემოება გამოკვეთა, მათ შორის, მნიშვნელოვანია ახალგაზრდების დასაქმების პრობლემა და პირადი შემოსავლების არასაკმარისი ოდენობა. კვლევის ანგარიშში ვკითხულობთ, რომ ახალგაზრდების უმეტესობის აზრით, მათი მატერიალური მდგომარეობა გარშემომყოფებისა და, ზოგადად, ქვეყანაში არსებული რეალობის მსგავსია. ახალგაზრდების დაახლოებით ორი მესამედი აღნიშნავს, რომ ფინანსურად სხვა ადამიანზეა დამოკიდებული. პირადი შემოსავალი მხოლოდ 38%-ს აქვს, ყოველი მეათე ახალგაზრდა დამოკიდებულია სახელმწიფო დახმარებაზე. (რატი შუბლაძე & დავით სიჭინავა & თამარ ხოშტარია 2023, გვ. 17)

ამავე კვლევის მიხედვით, საქართველოში ხშირად ახალგაზრდების იმ კატეგორიას აქვს პირადი შემოსავალი, რომლებიც თბილისში ცხოვრობენ, ან/და უმაღლესი განათლება აქვთ მიღებული, ხოლო შედარებით უმცროსი და უმუშევარი ადამიანები ძირითადად სხვაზე არიან ფინანსურად დამოკიდებული. კვლევაში გამოკვეთილი პრობლემებიდან საგულისხმოა განათლების მიღებისა და შემდეგ დასაქმების პრობლემებიც. გამოკითხულთა 43% სწავლობს სხვადასხვაგვარ სასწავლო დაწესებულებაში, ხოლო 57% სხვადასხვა მიზეზის გამო არ იღებს განათლებას. გამოკითხული ახალგაზრდებისთვის შემაწუხებელი და საგულისხმო საკითხი დასაქმების პრობლემაა. მიუხედავად ამისა, აღსანიშნავია, რომ, კვლევის შედეგების მიხედვით, გამოკითხულთა უმეტესობა, 72%, საქართველოში მიღებული განათლების ხარისხით კმაყოფილია.

საინტერესოა, რომ, კვლევის მიხედვით, პოლიტიკური პარტიული კუთვნილების მაჩვენებელი ახალგაზრდებში ყველაზე დაბალია. კვლევაში ცალკე თავადაა განხილული ახალგაზრდების ჩართულობა პოლიტიკაში, მათი ინტერესები პოლიტიკური პროცესების მიმართ და დამოკიდებულება დემოკრატიისადმი. ახალგაზრდების უმეტესობა (გამოკითხულთა 63%) მიიჩნევს, რომ ახალგაზრდა ადამიანების ინტერესები უმნიშვნელოდ ან საერთოდ არ არის წარმოდგენილი ეროვნულ პოლიტიკაში. რაც შეეხება ინტერესს, გამოკითხვის მიხედვით, ახალგაზრდები ძირითადად აპათიურად არიან განწყობილი პოლიტიკის მიმართ. ასევე, თუ ინტერესდებიან პროცესებით, იშვიათად განიხილავენ ამ თემას სამეგობრო თუ ოჯახურ შეკრებებზე. (რატი შუბლაძე & დავით სიჭინავა & თამარ ხოშტარია 2023, გვ. 31)

საგულისხმოა, ახალგაზრდების დამოკიდებულება სექსუალური უმცირესობების (ქვიარ ადამიანების) მიმართ. მათი უმეტესობა (76%) არასდროს ამართლებს ფიზიკურ ან სიტყვიერ (69%) აგრესიას სექსუალური იდენტობის ნიშნით, თუმცა, მიუხედავად ამისა, უარყოფითად არიან განწყობილი მათ მიმართ და მიიჩნევენ, რომ ე.წ. არატრადიციული სექსუალური იდენტობა დაავადებაა, რომელსაც მკურნალობა სჭირდება. (რატი შუბლაძე & დავით სიჭინავა & თამარ ხოშტარია 2023, გვ. 8)

ახალგაზრდებისთვის მორიგ მნიშვნელოვან გამოწვევას ემიგრაცია წარმოადგენს. მათივე თქმით, ქვეყნიდან ახალგაზრდების მასშტაბურ გადინებას სამუშაო ადგილებისა და ანაზღაურების სიმცირე და უცხოეთში მიღებული უკეთესი განათლების, სამუშაო ადგილებისა და მზარდი ანაზღაურების მიღების შესაძლებლობა იწვევს.

აღნიშნული კვლევა საინტერესო და საგულისხმოა იმ მხრივ, რომ წარმოჩენილია ახალგაზრდების ინტერესები, მათი დამოკიდებულებები და შეხედულებები სხვადასხვა მნიშვნელოვან საკითხებზე, რომელთა უმეტესობაც დღის წესრიგს ქმნის ქვეყანაში. ეს და მსგავსი კვლევები ერთგვარი სახელმძღვანელო შეიძლება გახდეს მედიაორგანიზაციებისთვის, რომელთა სამიზნე აუდიტორიასაც ახალგაზრდები წარმოადგენენ.

უცხოური გამოცდილების საპრეზენტაციოდ განხილულია Taru Liira-ს სამეცნიერო სტატია „How youth and children’s issues are represented in the media- Content analysis on newspaper Articles“ (Taru Liira 2012) („როგორ აშუქებს მედია ბავშვებისა და ახალგაზრდობის საკითხებს - საგაზეთო სტატიების კონტენტ-ანალიზი“). ნაშრომში გაანალიზებულია ბავშვთა და ახალგაზრდობის საკითხების გაშუქება ფინურ ბეჭდურ მედიაში. მკვლევარი იყენებს თვისებრივი კვლევის მეთოდს. ის საგაზეთო სტატიებს სხვადასხვა კატეგორიებად აჯგუფებს. დიფერენციაცია შემდეგნაირია: კრიმინალი და დანაშაულებრივი ქმედებები, კულტურა, განათლება, ჯანმრთელობა, სოციალური საკითხები და ახალგაზრდობის პრობლემები. კვლევის ერთ-ერთი მთავარი მიზანი იყო ბეჭდურ მედიაში ახალგაზრდობისა და ბავშვთა საკითხების გაშუქების მნიშვნელობის გამოკვეთა. ასევე, სტატიების შინაარსის განხილვა და მათი თავსებადობის დადგენა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მიერ 1989 წელს მიღებულ „ბავშვთა უფლებათა კონვენციასთან“. მკვლევრის მიერ კატეგორიებად დაყოფილი თემატიკის განხილვისას, ახალგაზრდობის პრობლემების ქვეთავში ის აღწერს თუ რა თემატიკაზე ამხვილებს ადგილობრივი ფინური პრესა ყურადღებას. ახალგაზრდებს აქ თავადაც შეუძლიათ გამოაგზავნონ მათი ნამუშევრები, მათთვისვე საინტერესო თემების შესახებ. ახალგაზრდების მიერ გამოგზავნილი სტატიები იბეჭდება რუბრიკაში ახალგაზრდული ფოსტა. კვლევის განმავლობაში (1 თვე) რუბრიკაში 54 პუბლიკაცია გამოქვეყნდა. მათგან 28 სწორედ ახალგაზრდების მიერ რედაქციაში გამოგზავნილ მასალებს წარმოადგენდა. ისინი ყველაზე ხშირად ახალგაზრდულ საზაფხულო სამუშაოებზე, სკოლაში არსებულ სხვადასხვა სახის პრობლემებსა და არჩევნებში მონაწილეობის მიღების უფლებაზე წერდნენ. მათ სურდათ ელექტორატის ასაკის ქვედა ზღვარი 16 წელი ყოფილიყო.

კვლევაში განსაკუთრებით საინტერესოა ჯანმრთელობის შესახებ დაწერილი პუბლიკაციები გამოდგა. საკვლევი პერიოდის განმავლობაში აღნიშნულ თემაზე სულ 24 მასალა დაიბეჭდა. მათი თემატიკა კი ახალგაზრდებისა და ბავშვების განვითარებისთვის ჯანსაღი საკვების აუცილებლობას, კვებით აშლილობას, ენერგეტიკული სასმელების მავნებლობას, ქვეყანაში არსებულ ჯანდაცვის სერვისებსა და მათ გამოყენებას ეხებოდა. რაც შეეხება სოციალურ თემატიკას, კვლევის ფარგლებში გამოიკვეთა, რომ ამ კატეგორიაში ძირითადად ბავშვებისა და მოზარდების სოციალური ინტერაქცია და სოციალური

მომსახურების სხვადასხვა ასპექტები გაშუქდა. თავად მკვლევარი განმარტავს, რომ ახალგაზრდობის შესახებ დაწერილი თითქმის ყველა მასალა სრულად დაცლილი იყო პოლიტიკური კონტექსტისგან.

შეჯამებისას მკვლევარი აღნიშნავს, რომ საკვლევი პერიოდის, 1 თვის განმავლობაში მან შეისწავლა ფინურ პრესაში გამოქვეყნებული 182 პუბლიკაცია. საერთო ფონზე კი ასკვნის, რომ ახალგაზრდობის შესახებ დაბეჭდილი მასალების უმეტესობას შეუძლია დადებითი გავლენა იქონიოს მკითხველზე. ფინური პრესის მასალები ნეიტრალური ენითაა დაწერილი და მნიშვნელოვანი ტერმინოლოგიური თუ პროფესიული გადაცდომები ჟურნალისტების მხრიდან არ გამოვლენილა. ნაშრომის ბოლოს მკვლევარი მედიის წარმომადგენლებისთვის შემდეგი სახის რეკომენდაციებს გასცემს: აუცილებელია ამბის გაშუქებისას მედიამ დაიცვას ბავშვის / მოზარდის ინტერესები; აუცილებელია მედიამ გაიაზროს თუ ვისთვის ქმნის ამბავს და მისი ტერმინოლოგიაც შესაბამისად იყოს შერჩეული; მედიამ უნდა დაიცვას ბავშვები და ახალგაზრდები მავნე ზემოქმედებისგან, მით უფრო იმ ფონზე, როდესაც თავადაა ზემოქმედების ერთ-ერთი ძლიერი მექანიზმი.

აღნიშნული კვლევა წარმოდგენილი სტატიისთვის საინტერესოა იმით, რომ ფინეთი, როგორც სახელმწიფო, განვითარებული, მდიდარი და წარმატებულია. ის ზედიზედ ექვსი წელია მსოფლიოში ყველაზე ბედნიერ ქვეყნად სახელდება. საინტერესოა, რა პრობლემები აწუხებთ ფინელ ახალგაზრდებს და როგორ შუქდება მედიაში მათთვის საინტერესო თემატიკა.

კვლევის მნიშვნელობას განსაზღვრავს ის ფაქტორიც, რომ ერთ-ერთი წარმატებული ევროპული ქვეყნის მაგალითზე განვიხილავთ ახალგაზრდობის თემატიკის გაშუქების სტანდარტებს, ვიაზრებთ უცხოურ გამოცდილებას და ქართულ რეალობასთან პარალელების გავლების საშუალებაც გვაქვს.

დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას, რომ ქართული რეგიონული მედიის შესახებ სამეცნიერო წყაროები, კვლევები და დისერტაციები საკმაოდ დეფიციტური და მოძველებულია. ხოლო, ლოკალურ მედიაში ახალგაზრდობის საკითხების გაშუქების მნიშვნელობაზე ნაშრომები სამეცნიერო ბაზებში არ იძებნება. ამ საკითხზე ყურადღების გამახვილება და მისი მეცნიერულ ჭრილში განხილვა ძალიან მნიშვნელოვანია, როგორც თავად ქართული რეგიონული მედიის განვითარებისთვის, ასევე, ზოგადად, მედიაში კონკურენციისა და ხარისხიანი მედიაპროდუქტის წარმოებისთვის. ჩვენ მიერ გამოყენებულია, საკვლევ თემაზე არსებული ქართული და უცხოური სამეცნიერო სტატიები, დისერტაციები და სახელმძღვანელოები. ჩვენ მიერ შეკრებილი და გაანალიზებული მასალა აჩვენებს, რომ ხსენებულ თემასთან დაკავშირებით კვლევები სასიცოცხლოდ აუცილებელია.

9. ბიბლიოგრაფია

1. სალდაძე, მალხაზ & შუბითიძე გიორგი. „გაზეთები დედაქალაქის გარეთ: რა ზემოქმედება მოახდინა საერთაშორისო დახმარებამ ბეჭდვით მედიაზე საქართველოს რეგიონებში“. თბილისი, 2007.
2. სალდაძე, მალხაზ & შუბითიძე გიორგი. „საქართველოს რეგიონული მედია - რუკა“. თბილისი, 2005.
3. რატი შუბლაძე & დავით სიჭინავა & თამარ ხოშტარია. „ახალგაზრდობის კვლევა დამოუკიდებელი საქართველოს თაობა: იმედებსა და გაურკვევლობას შორის“. თბილისი: ფრიდრიხ ებერტის ფონდი, 2023.
4. ხაბურძანია, ცირა. „საქართველოს რეგიონული ტელევიზიის ფორმირების ფაქტორები და პროგრამების ტიპოლოგია“. თბილისი, 2011.
5. Andy Ruddock. „*Youth and Media*“. London: Sage Publication Ltd, 2013.
6. Taru Liira. „*How youth and children's issues are represented in the media- Content analysis on newspaper*“. Helsinki, August 2012.

ინტერნეტ წყაროები:

7. საქართველოს რეგიონული მედია-რუკა <https://shorturl.at/elqtL> (ბ.ნ. 4.01.2024)
8. გაზეთები დედაქალაქს გარეთ. <https://shorturl.at/deqBR> (ბ.ნ. 4.01.2024)
9. ახალგაზრდობის კვლევა <https://shorturl.at/xOPZ0> (ბ.ნ. 29.03.2024)
10. ხაბურძანია, ცირა - დისერტაცია <https://shorturl.at/egjBY> (ბ.ნ. 29.03.2024)
11. Taru Liira – (კვლევა) <https://shorturl.at/dxLR2> (ბ.ნ. 30.03.2024)

Coverage of youth issues in Georgian local media

Mariam Marghia

Caucasus International University, Ph. D. student of mass communication doctoral educational program.

E-mail: mariam.margia@ciu.edu.ge

Abstract

Media has a huge influence on people's consciousness, formation and transformation of public opinion. Because of these opportunities it is referred as "the fourth government". The media environment of Georgia is diverse. Which includes television channels, news agencies, print media, radio, etc. however, the central (capital based) media outlets enjoy distinctive popularity, financial and material support in the country.

In developed countries, local media is the voice of a particular region and, in general, a strong link in the media environment. Regional press and TV stations of Georgia struggle with budget deficit and shortage of qualified personnel. Their rating is low. The inertness of the regional media causes decreased interest among young people in them. Therefore part of the society believes that the regional media has no audience and its presence or absence does not change anything. In fact the local media has enough information resources to cover the information field of a specific region or municipality. Young people's interest in local media is, above all, is a prerequisite for maintaining and developing regional means of mass communication.

Keywords: media, local media, regional media, youth media